

สาระน่ารู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ชุด

สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของปวงชนชาวไทย

คำนำ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2560 มาตรา 22 (5) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษาและองค์กรเอกชนในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หรือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้งและความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันมีผลใช้บังคับแล้ว เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 ดังนั้น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้จัดทำเอกสารความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จำนวน 13 ชุด ประกอบด้วย

1. ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
2. 108 ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ
3. สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของปวงชนชาวไทย
4. คณะรัฐมนตรี ศาล
5. การเลือกตั้ง ส.ส.
6. การได้มาซึ่ง ส.ว.
7. การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการเลือกตั้ง
8. องค์กรอิสระและการตรวจสอบอำนาจรัฐ
9. การปฏิรูปประเทศและการปกครองท้องถิ่น
10. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
11. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
12. ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตย
13. หมู่บ้านรณรงค์ไม่ขายเสียง

เพื่อให้องค์กรเครือข่ายต่างๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้แก่ องค์กรเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง กรรมการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยทุกระดับ ดีเจประชาธิปไตยชุมชน และกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีอาชีพ เป็นต้น ได้นำไปศึกษาและเผยแพร่แก่ประชาชนทางหอกระจายข่าว เสียงตามสาย และสถานีวิทยุต่างๆ หรือช่องทางอื่นๆ ต่อไป โดยเอกสารเผยแพร่ฉบับนี้เป็นเอกสารลำดับที่ 3 เรื่อง สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของปวงชนชาวไทย เขียนโดย นายอาทิตย์ศักดิ์ จอมสีวิสิฐ ผู้เชี่ยวชาญประจำ กกต. (นายประวิชรรัตน์เพียร) และนางสาวสุธิดา โชคพระสมบัติ ผู้อำนวยการฝ่ายสร้างสรรค์สื่อ และนวัตกรรมสารสนเทศเพื่อสร้างพลเมือง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ใคร่ขอขอบคุณเครือข่ายต่างๆ ที่ให้ความร่วมมือในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการสร้างพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตยที่ได้ดำเนินการมาก่อนหน้านี้จนประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง และใคร่ขอความร่วมมือในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชนผ่านทางช่องทางต่างๆ อย่างทั่วถึง และต่อเนื่องต่อไปด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
พฤษภาคม 2560

ตอนที่ 1 รัฐธรรมนูญกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

สังคมประชาธิปไตยเป็นสิ่งของคนหมู่มาก มีความแตกต่างกัน ทั้งเพศ วัย ฐานะ การศึกษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง แต่ที่อยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขเพราะต่างเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน ไม่มีใครมีความเป็นคนมากกว่าคนอื่น จึงไม่มีใครที่จะมีสิทธิไปดูหมิ่นเหยียดหยามกัน หรือกระทำต่อกันเสมือนมิใช่มนุษย์ให้รู้สึกด้อยคุณค่า หรือขาดความมั่นใจในตนเอง

รัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 4 ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน”

การที่รัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติคุ้มครองไว้เช่นนั้น เพราะความเป็นจริงในสังคมยังมีการค้ามนุษย์ มีการทำร้ายทุบตีด้วยวิธีการโหดร้ายทารุณ กักขัง หน่วงเหนี่ยว มีการนำผู้ต้องหาหรือจำเลยมาประจานต่อสาธารณชน รวมถึงยังมีการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง ถ้าคนถูกซื้อขายได้เหมือนผักเหมือนปลา เท่ากับสูญเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

ตอนที่ 2 สิทธิและเสรีภาพของประชาชน

หลักการประชาธิปไตยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ หลักสิทธิและเสรีภาพ รัฐธรรมนูญของเราจึงมีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยไว้เพื่อเป็นหลักประกันว่ารัฐจะรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

สิทธิ หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและให้ความคุ้มครองป้องกัน เช่น สิทธิในชีวิตและร่างกาย มิให้ใครมาทำร้ายทรมานเรา หรือสิทธิในทรัพย์สิน หากมีใครมารุกล้ำหรือเอาทรัพย์สินของเราไปโดยไม่ได้รับอนุญาต ก็จะต้องถือว่าละเมิดสิทธิ ทำผิดกฎหมาย

สำหรับเสรีภาพนั้น หมายถึง ความเป็นอิสระของคนเราที่จะทำหรือไม่ทำอะไรก็ได้ การใช้เสรีภาพต้องอยู่ในขอบเขต เช่น เรามีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ก็ต้องไม่พูดให้ร้ายคนอื่น หรือมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ แต่ไปค้ายาเสพติด ก็ถือว่าทำผิดกฎหมาย

ท่านผู้ฟังครับ รักและหวงแหนสิทธิเสรีภาพของเรา ต้องเคารพสิทธิเสรีภาพของคนอื่น โดยไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของสังคมด้วย

ตอนที่ 3 ความเสมอภาค

คนเราอาจจะมีคุณสมบัติไม่เท่าเทียมกันในหลายๆ ด้าน ทั้งฐานะทางเศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม การศึกษา แต่สิ่งหนึ่งที่ทุกคนมีเหมือนกัน คือ มีความเป็นคนเสมอภาคกัน

หลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ หลักความเสมอภาค ซึ่งไม่ได้หมายถึงทุกคนจะต้องได้รับทุกอย่างเท่าๆ กัน แต่เป็นความเสมอภาคในโอกาสที่ทุกคนจะได้รับเพื่อให้สามารถเข้าถึงการใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกันกับผู้อื่น

ตัวอย่างในตำบลแห่งหนึ่งมี 10 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านมั่งมีศรีสุขแล้ว 9 หมู่บ้าน อีก 1 หมู่บ้าน ผู้คนยังยากจนข้นแค้น ขาดแคลนแหล่งน้ำ ถนนหนทางไม่สะดวก ถ้าเราจะจัดสรรงบประมาณพัฒนาหมู่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้าน เราจะจัดสรรอย่างไร?

ถ้าให้ทุกหมู่บ้านได้รับงบประมาณเท่าๆ กัน หมู่บ้านที่มั่งมีอยู่แล้วก็จะได้รับเกินความจำเป็น ขณะที่หมู่บ้านยากจนก็ยังคงขาดแคลนอยู่ แต่ถ้าใช้หลักความเสมอภาค โดยช่วยเหลือหมู่บ้านที่ยากจนเป็นพิเศษ คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้านนั้นก็ดีขึ้น อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันกับหมู่บ้านอื่นๆ

ตอนที่ 4 การห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

สังคมประชาธิปไตยให้คุณค่ากับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความเสมอภาคของบุคคล แต่ความเป็นจริงยังมีการให้คุณค่ากับคนในสังคมแตกต่างกัน เกิดการเลือกที่รักมักที่ชัง ลำเอียงเข้าข้างพวกเดียวกันกลุ่มเดียวกัน และกีดกันรังเกียจหรือดูถูกคนบางกลุ่มที่ด้อยกว่าหรือไม่ใช่พวกตน มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนเหล่านั้น

ตัวอย่างเช่น การบุกรุกป่าสงวนเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ถ้าคนหนึ่งบุกรุกเข้าไปทำกินถูกจับ แต่อีกคนหนึ่งบุกรุกตัดถนน เดินสายไฟฟ้าเข้าไปสร้างบ้านในเขตป่าสงวนแล้วไม่ถูกจับ คนที่ถูกจับก็ย่อมรู้สึกว่าคุณไม่ได้รับความเป็นธรรม ถูกเลือกปฏิบัติ

รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมไว้ในมาตรา 27 วรรค 3 ว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยความแตกต่างด้านถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”

ตอนที่ 5 การเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรมหรือเป็นคุณต่อผู้ด้อยโอกาส

ตอนที่แล้ว เราได้ทราบว่ารัฐธรรมนูญบัญญัติห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลในเรื่องต่างๆ ไว้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้คนในสังคมเชื่อว่า จะมีขีดความสามารถเท่าเทียมกันในทุกเรื่อง

ถ้าเราปล่อยให้ทุกคนดิ้นรน แข่งขันกันเพื่อเข้าถึงทรัพยากรจากรัฐ คนที่เสียเปรียบก็จะยิ่งเสียเปรียบคนที่ได้เปรียบก็จะได้เปรียบมากขึ้น ช่องว่างความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมก็จะยิ่งห่างมากขึ้น รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติให้รัฐสามารถกำหนดมาตรการพิเศษต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้ที่เสียเปรียบในสังคมได้มีโอกาสเช่นเดียวกับคนอื่นๆ โดยไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ดังนั้น การที่หน่วยงานต่างๆ มีห้องน้ำเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุหรือคนท้อง ที่จอดรถสำหรับคนพิการ มีเงินช่วยเหลือค่ายังชีพคนพิการ ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอและคนยากจน หรือแม้แต่ล่ามภาษามือสำหรับคนหูหนวก ในรายการโทรทัศน์ หรือบัตรทาบบัตรเลือกตั้งสำหรับคนตาบอดได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง จึงเป็นมาตรการที่รัฐทำเพื่อส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาสให้สามารถใช้สิทธิเสรีภาพได้เช่นเดียวกับคนอื่น

ตอนที่ 6 ประชาชนที่โดนละเมิดสิทธิเสรีภาพ ย่อมได้รับการเยียวยา

รัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ ก็เพื่อเป็นหลักประกันว่ารัฐจะรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่การละเมิดสิทธิเสรีภาพก็ยังมีอยู่ โดยที่บางครั้งผู้ได้รับความเสียหายเดือดร้อน ไม่สามารถเรียกร้องความเป็นธรรม เพราะไม่ทราบว่าเป็นความผิดของใคร หรือไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ รวมถึงบางคนต้องตกเป็นแพะ ต้องติดคุกติดตะราง ทั้งที่ไม่ได้กระทำความผิด

รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติไว้ในมาตรา 25 ให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ สามารถยกบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ รวมทั้งผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือการกระทำความผิดทางอาญาของบุคคลอื่น มีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือความช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

ตอนที่ 7

สิทธิในชีวิตและร่างกาย

ชีวิตและเนื้อตัวร่างกายของใคร ใครก็ย่อมรักและหวงแหน รัฐธรรมนูญให้ความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคล โดยห้ามมิให้มีการทรมาน ทารุณกรรม หรือลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม การจับกุมคุมขังจะทำได้ต้องมีคำสั่งหรือหมายศาล หรือมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น เป็นการกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีความพยายามกระทำความผิด มีอาวุธที่อาจใช้กระทำความผิดหรือทำผิดแล้วกำลังจะหลบหนี

นอกจากนั้นในการค้นตัวบุคคลหรือกระทำการใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายในเรื่องอื่นๆ อย่างเช่น การบุกเข้าไปตรวจค้นในบ้านโดยอ้างว่าเข้าไปค้นหายาเสพติดหรือหาตัวคนร้าย หรือการตั้งด่านตรวจแล้วยึดกุญแจรถไว้ ก็ไม่สามารถกระทำได้โดยพลการ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

ตอนที่ 8

สิทธิได้รับบริการสาธารณสุข

ปัญหาสุขภาพอนามัยเรื่องของการเจ็บไข้ได้ป่วย และการรักษาพยาบาล เป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทย โดยเฉพาะผู้ยากไร้ในสังคมที่ขาดโอกาสได้รับ บริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

รัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน ในสังคม โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 47 ให้ประชาชนมีสิทธิที่จะได้รับบริการ สาธารณสุขของรัฐ และยังกำหนดให้บุคคลผู้ยากไร้มีสิทธิรับบริการสาธารณสุข ของรัฐฟรีโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ

นอกจากประชาชนจะมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา 55 ยังกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการ สาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง โดยรัฐต้องพัฒนาบริการสาธารณสุข ให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงอย่างต่อเนื่องด้วย

คนเราไม่ว่าจะยากดีมีจนก็ย่อมมีโอกาสเจ็บไข้ได้ป่วยได้เช่นกัน รัฐธรรมนูญจึงสร้างโอกาสความเสมอภาคให้ประชาชนทุกคนได้รับบริการ สาธารณสุขจากรัฐที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเดียวกัน

ตอนที่ 9 สิทธิของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย แต่เป็นการยากที่ประชาชนทุกคนจะมาตัดสินใจร่วมกันได้ทุกเรื่องในการปกครองบริหารประเทศ การออกกฎหมายมาบังคับใช้ รวมถึงการตัดสินใจดีเมื่อมีกรณีพิพาท ประชาชนจึงมอบหมายตัวแทนให้มาใช้อำนาจรัฐแทนตน มีหลายเรื่องที่ตัวแทนกระทำโดยพลการ โดยปกปิดความจริงไม่ให้ประชาชนรู้ สังคมประชาธิปไตยจึงกำหนดหลักการว่า “รัฐรู้อะไร ประชาชนต้องรู้อย่างนั้น”

รัฐธรรมนูญของเราบัญญัติให้บุคคลและชุมชน มีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ และกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในความครอบครองของรัฐที่มีไข้มูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งต้องจัดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวกอีกด้วย

ตอนที่ 10 สิทธิในการร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐ

รัฐมีหน้าที่ต่อประชาชนหลายอย่าง ทั้งการปกป้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การจัดหาบริการสาธารณะและให้บริการอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ประชาชน รัฐจึงเป็นที่พึ่งบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนด้วย แต่ก็มีหลายกรณี เมื่อประชาชนถูกละเมิดสิทธิหรือได้รับความเสียหายเดือดร้อนไปร้องเรียนร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐ มีการพิจารณาที่ล่าช้าหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐเสียเอง

รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติไว้ในมาตรา 41 ให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งยังให้สิทธิในการฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐอีกด้วย

ตอนที่ 11 เสรีภาพในการชุมนุม

การชุมนุมเรียกร้องความเป็นธรรมหรือการชุมนุมทางการเมือง ถือเป็น เรื่องปกติธรรมดาที่เกิดขึ้นในสังคมประชาธิปไตยที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ ทางความคิดและการแสดงออก อีกทั้งการชุมนุมยังเป็นช่องทางแสวงหา ความเป็นธรรมนอกเหนือจากการขอความเป็นธรรมจากกลไกอื่นที่เรียกร้อง แล้วยังไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความล่าช้าในการแก้ปัญหา

รัฐธรรมนูญของเรามีบทบัญญัติรับรองเสรีภาพในการชุมนุมไว้ โดยการ ชุมนุมต้องเป็นไปด้วยความสงบและปราศจากอาวุธ โดยไม่ฝ่าฝืนกฎหมายที่ เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของสาธารณะ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี และไม่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของคนอื่น

ภาพการชุมนุมในอดีตอาจเป็นความวุ่นวาย ปั่นป่วน มีความรุนแรง แต่ถ้าทุกฝ่ายเคารพในสิทธิเสรีภาพของกันและกันและไม่ใช้ความรุนแรงอยู่ภายใต้ กฎหมายเดียวกัน สังคมก็อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ตอนที่ 12

เสรีภาพในการถือศาสนา

สังคมไทยเราประกอบด้วยคนหมู่่มากที่มีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งเพศ วัย ฐานะ การศึกษา ความคิดเห็นทางการเมือง รวมทั้งมีการนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการนับถือศาสนาและการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของแต่ละคน

แต่เพื่อให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และยอมรับความแตกต่างหลากหลายในการนับถือศาสนาตามความเชื่อของแต่ละคน โดยไม่มีความขัดแย้งอันเนื่องจากความเชื่อทางศาสนา รัฐธรรมนูญจึงกำหนดขอบเขตไว้ว่าการใช้เสรีภาพจะนับถือศาสนาใด ปฏิบัติศาสนกิจอย่างไร มีพิธีกรรมทางศาสนาอย่างไร ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ตอนที่ 13 สิทธิของผู้บริโภค

ก่อนหน้านี้อ หากเราไปซื้อสินค้าหรือบริการแล้วถูกเอาเปรียบ เช่น สินค้าไม่มีคุณภาพ ไม่ติดป้ายราคา โฆษณาเกินความจริง หรือขายของเกินกว่าราคาที่กำหนด

วิธีการแก้ปัญหา คือ เอาของไปคืน หรือเอาไปเปลี่ยน ซึ่งหลายครั้งที่ผู้ขายสินค้าไม่ยอมรับคืนสินค้านั้น แม้ว่าจะมีการร้องเรียนไปที่หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ดูแลคุ้มครองผู้บริโภคแต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้

รัฐธรรมนูญ จึงกำหนดให้เป็นสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองมิให้ต้องถูกละเมิด และยังให้ประชาชนมีสิทธิรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรผู้บริโภคขึ้นเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของตนเอง โดยองค์กรผู้บริโภคดังกล่าว สามารถรวมกันจัดตั้งเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระ และจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐในด้านต่างๆ รวมทั้งทางด้านการเงิน เพื่อสนับสนุนการดำเนินการ

ตอนที่ 14 สิทธิของผู้สูงอายุ

สังคมปัจจุบันกำลังก้าวเข้าสู่ความเป็นสังคมผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุแต่ละคน ล้วนผ่านประสบการณ์ทำคุณประโยชน์ให้สังคมมาช้านาน จนถึงวันที่ต้องเข้าสู่วัยชราภาพ บุคคลเหล่านี้มีจำนวนมากที่ไม่สามารถประกอบอาชีพต่อไปได้ ไม่มีรายได้ในการดำรงชีวิต บ้างก็มีปัญหาด้านสุขภาพ เป็นภาระของลูกหลาน ซึ่งต้องดิ้นรนทำมาหากินอยู่แล้วเป็นผู้ดูแล จนบางครั้ง ต้องถูกทอดทิ้งกลายเป็นปัญหาของสังคม

รัฐธรรมนูญจึงได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ รวมทั้งผู้ที่ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

อย่างไรก็ตาม ใ้ว่าผู้สูงอายุทุกคนจะขอใช้สิทธิรับความช่วยเหลือ ยังมีผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีลูกหลานดูแลอบอุ้มใกล้ชิด อยู่เป็นจำนวนมากที่ไม่ประสงค์รับความช่วยเหลือ เพื่อให้รัฐมีงบประมาณไปช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป จึงเป็นตัวอย่างของการกระทำที่น่าชื่นชมยกย่อง

ตอนที่ 15 ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

รัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลไว้ในหลายมาตรา รวมทั้งมาตรา 27 ที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งว่า “บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” แต่ก็ยังต้องบัญญัติไว้ในวรรคสองอีกว่า “ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน”

ท่านผู้ฟังบางท่านอาจแปลกใจว่า คำว่า “บุคคล” นั้นหมายถึงคนทุกคน รวมทั้งชายและหญิงอยู่แล้ว เหตุใดจึงต้องระบุเน้นย้ำไปอีกครั้งว่า “ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน” ที่เป็นเช่นนี้เพราะค่านิยมในสังคม ซึ่งแม้แต่ระเบียบกฎหมายยังให้คุณค่าของเพศชายมากกว่าหญิง ทำให้ที่ผ่านมาผู้หญิงถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมหลายประการ เช่น ถูกจำกัดกีดกันในการเข้าทำงาน ไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ก้าวหน้าในหน้าที่การงาน นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูของบางครอบครัวในสังคมไทยยังให้คุณค่ากับลูกชายมากกว่าลูกสาว

บทบัญญัติในกฎหมายอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้บุคคลมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคเท่าเทียมกันได้ ความรู้ความเข้าใจกับคนในสังคมจึงมีความสำคัญและจำเป็น ดังนั้น การระบุคำว่า ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน จึงเป็นการสร้างความตระหนักเพิ่มขึ้น

ตอนที่ 16 หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ถูกตราขึ้นเพื่อเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ โดยกำหนดให้อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย

รัฐธรรมนูญจึงเปรียบได้ดั่งเสาหลัก เป็นกลไกในการจัดระเบียบ กำหนดโครงสร้าง อำนาจอธิปไตย และสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองเพื่อพัฒนาและแก้ไขวิกฤติของประเทศ รวมถึงการรับรอง ป้องกัน ค้ำครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ดังนั้น ในฐานะปวงชนชาวไทยซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย นอกจากจะประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย กล่าวคือ 1. เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 2. เคารพสิทธิ เสรีภาพ และกฎ กติกาของสังคม และ 3. รับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น สังคม และประเทศชาติแล้ว รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ปวงชนชาวไทยมีหน้าที่อีก 10 ประการ ที่คนไทยทุกคนต้องยึดถือและปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ตอนที่ 17 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ ตอนที่ 1

เมื่อตอนที่แล้วได้กล่าวถึงหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยไปแล้ว รัฐธรรมนูญยังบัญญัติให้คนไทยมีหน้าที่ที่ต้องยึดถือและปฏิบัติอีก 10 ประการด้วยจิตสำนึกรับผิดชอบ ได้แก่

1. พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติ รวมตลอดทั้งสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และให้ความร่วมมือในการบรรเทาสาธารณภัย
3. ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ
4. ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม
5. ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

ในตอนต่อไปเราจะมากล่าวถึงหน้าที่ของปวงชนชาวไทยที่เหลืออีก 5 ประการ

ตอนที่ 18 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ ตอนที่ 2

เมื่อตอนที่แล้วได้กล่าวถึงหน้าที่ของปวงชนชาวไทยที่ต้องปฏิบัติด้วยจิตสำนึกรับผิดชอบไปแล้ว 5 ประการ เหลือหน้าที่อีก 5 ประการที่ต้องปฏิบัติ คือ

1. เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม
2. ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
3. เข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ
4. รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ
5. เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

คนไทยทุกคนในฐานะพลเมืองของประเทศ จึงมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศที่ต้องยึดถือและปฏิบัติตาม

ตอนที่ 19 หน้าที่ปวงชนชาวไทยต้องพิทักษ์ รักษาสถาบันหลักของชาติ

หน้าที่ของปวงชนชาวไทย 10 ประการ ประการสำคัญที่สุด คือ การพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดจนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ทำไมปวงชนชาวไทยจะต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นั่นก็เพราะว่า

หากเราไม่มีชาติ ซึ่งหมายถึงประชาชนที่มีวัฒนธรรม ภาษา เป็นของตนเอง เราก็ไม่อาจจะนับได้ว่าเป็นชนชาติไหน

หากเราไม่มีศาสนา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ทุกคนทำความดี สังคมย่อมเกิดความเสื่อมทราม

หากเราไม่มีสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์รวมจิตใจ ประเทศชาติย่อมขาดความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

ดังนั้น ปวงชนชาวไทย จึงมีหน้าที่รักษาชาติให้มีเสถียรภาพ มีเอกภาพ รักษาศาสนาด้วยการปฏิบัติตามหลักธรรม คำสอน รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยการรักษาเทิดทูนสถาบันและองค์พระมหากษัตริย์ไว้ด้วยชีวิต ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริต เลือกคนดีมาปกครองบ้านเมือง พิตักษ์รักษาสถาบันหลักทั้ง 3 นี้ จะนำมาสู่ความมั่นคงแห่งชาติ และความสงบเรียบร้อยของสังคม

ตอนที่ 20 หน้าที่ปวงชนชาวไทยต้องรักษาผลประโยชน์ชาติ

หน้าที่ของปวงชนชาวไทย นอกจากจะต้องพิทักษ์รักษาสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ คนไทยทุกคนต้องป้องกันประเทศ มิให้ใคร ผู้ใด มาทำร้าย หรือทำลายประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการทำลายจากสถานการณ์การเมืองจากระบบเศรษฐกิจ หรือจากปัญหาสังคม คนไทยทุกคนมีหน้าที่ต้องร่วมกัน เสียสละทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แก้ไขปัญหาของสังคมของประเทศชาติ ด้วยการร่วมแสดงความคิดเห็น ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชน ร่วมคัดค้าน ตรวจสอบ หากมีความไม่ถูกต้องเกิดขึ้นในสังคม ร่วมส่งเสริม สนับสนุนแนวทางดำเนินงานของรัฐที่มีประโยชน์ต่อสังคม ร่วมเสนอแนะและ ร่วมดำเนินการเพื่อให้ปัญหาของสังคมได้รับการแก้ไข

จึงถือเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทยทุกคน ที่จะต้องมีจิตสาธารณะ ในการป้องกันพิทักษ์รักษาเกียรติภูมิผลประโยชน์ของชาติและสาธารณสมบัติ ของแผ่นดิน ให้อยู่คู่คนไทยตลอดไป

ตอนที่ 21 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

หน้าที่ของปวงชนชาวไทย ที่ทุกคนต้องยึดถือและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด นั่นคือ การปฏิบัติตามกฎหมาย แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะกล่าวถึงเรื่องดังกล่าวไว้อย่างกว้างๆ แต่ความหมายนั้นครอบคลุมถึงกฎหมายทุกประเภทที่ออกมาบังคับใช้ให้ทุกคน ทุกฝ่ายต้องปฏิบัติตาม เช่น การให้ทุกคนต้องเคารพสัญญาอันไพโรจรรจ เมื่อขับขีรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกกันน็อค เมื่อขับรถยนต์ต้องคาดเข็มขัดนิรภัย ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันและลดอันตรายจากอุบัติเหตุบนท้องถนน การห้ามทิ้งขยะในที่สาธารณะก็เพื่อให้บ้านเมืองสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นต้น ดังนั้น รัฐจึงมีหน้าที่กำกับดูแลให้คนภายในรัฐมีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

ขณะที่การตรากฎหมายทุกฉบับล้วนมีเป้าประสงค์เพื่อให้คนในสังคมได้รับสิทธิ เสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน ให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม ด้วยความชอบธรรม ในฐานะปวงชนชาวไทยจึงต้องศึกษาและทำความเข้าใจกฎหมาย เพื่อจะได้ไม่มีการละเมิดสิทธิหรือกระทำความผิดกฎหมายอีกด้วย

ตอนที่ 22 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยต้องเข้ารับการศึกษาภาคบังคับ

การศึกษาถือเป็นรากฐานของการพัฒนาคนในประเทศ หากคนมีความรู้ มีการศึกษา ย่อมไม่เป็นภาระของสังคม ย่อมเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกำลังสำคัญ ในการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ต่อ ประชาชนด้วยการจัดให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับ การศึกษาชั้นอนุบาล และต้องจัดให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี อย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับ รัฐต้อง ดำเนินการให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาตามความต้องการ ความชอบ ความถนัด โดยอาจตั้งกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และให้ เด็กทุกคนมีโอกาสในการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน

ดังนั้น ในฐานะคนไทยทุกคนที่มีบุตรหลานวัยเยาว์ มีหน้าที่ต้องนำ บุตรหลานเข้ารับการศึกษาในการศึกษาภาคบังคับตั้งแต่ก่อนวัยเรียน(อายุ 3 ปี บริบูรณ์) จนจบการศึกษาภาคบังคับ (ม.3) เป็นอย่างน้อย

ตอนที่ 23 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยต้องรับราชการทหาร

การรับใช้ชาติ โดยการรับราชการทหาร ถือเป็นหน้าที่สำคัญและมีเกียรติที่ชายไทยทุกคนได้รับในการทำหน้าที่เป็นรัฐของชาติ ทำหน้าที่พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคง ป้องกันประเทศเมื่อเกิดภัยสงคราม และรักษาความสงบเรียบร้อยภายในชาติ เพื่อให้ประชาชนได้อยู่อย่างมีความสุข กินอन्नอนหลับอย่างไม่ต้องหวั่นเกรงอันตรายใด ๆ ชายไทยที่ผ่านการฝึกแบบทหารจะเป็นผู้มีความเสียสละ มีระเบียบวินัย เชื่อฟังผู้บังคับบัญชา มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีความสามัคคี และถูกฝึกให้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุข

ดังนั้น ชายที่มีสัญชาติไทย อายุ 18 ปี มีหน้าที่ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน และเมื่ออายุ 21 ปี ต้องไปรับการตรวจเลือกรับราชการทหาร หรือที่เรียกว่าการเกณฑ์ทหาร แต่หากยังผู้ที่อยู่ในวัยเรียนก็สามารถขอผ่อนผันได้จนกว่าจะสำเร็จการศึกษา หรือสามารถสมัครเข้าเป็นนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อเป็นกองกำลังสำรองสำหรับเตรียมพร้อมรับใช้ชาติได้อีกทาง

ตอนที่ 24 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยต้องเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

การทำให้สังคมไทยมีความสุขและเกิดสันติสุขได้ คนไทยทุกคนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยยึดหลักประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตามกฎหมายและดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม รู้และเข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ที่ตนเองพึงมี ด้วยการเคารพและไม่ละเมิดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม

การตระหนักในสิทธิซึ่งกันและกัน ไม่กระทำการใดที่เป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น จะทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสมัคสมานสามัคคี เกิดสังคมช่วยเหลือเกื้อกูล ใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาด้วยเหตุและผล อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการวิกฤติการณ์ของประเทศที่มีประสิทธิภาพ และทำให้สังคมไทยได้รับการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ตอนที่ 25 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยต้องไปเลือกตั้ง

ประชาชนชาวไทยที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีหน้าที่ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ เป็นสำคัญ เพราะการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน โดยการยึดเสียงข้างมาก แต่ก็เคารพสิทธิเสรีภาพของเสียงข้างน้อย เป็นที่มาของการเลือกผู้แทนประชาชน ไปทำหน้าที่ทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และ ฝ่ายบริหาร

การเลือกตั้ง ถือเป็นกิจกรรมที่จำเป็นอย่างยิ่งในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการเปิดโอกาสให้ ประชาชนแสดงเจตนารมณ์และสิทธิของตน ในการเลือกผู้แทนที่ดีมีคุณภาพ ได้ใช้สิทธิของตน และเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ในทางการเมืองอีกประการหนึ่ง

ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่จะต้องไปใช้สิทธิ เลือกคนดี มีความรู้ ความสามารถ เพื่อให้ได้ผู้แทนที่ดีเข้าไปบริหารและพัฒนาประเทศ และการทำหน้าที่นี้ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ โดยการใช้ สิทธิอย่างอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ใด

ตอนที่ 26 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยกับการรักษาสีงแวดล้อม

หลายครั้งที่การดำเนินโครงการต่างๆ ของรัฐ ส่งผลกระทบต่อ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม จนนำมาสู่ความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับรัฐ รัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมาได้ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทยในการร่วมมือ และสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม

ดังนั้น โครงการหรือกิจกรรมของรัฐที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ ชุมชนอย่างรุนแรงทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ จึงเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคนที่จะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการเพื่อ ประโยชน์สูงสุดและคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกคนในสังคม

ตอนที่ 27 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยต้องเสียภาษี

ภาษี คือเงินที่เรียกเก็บจากประชาชน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ สามารถแบ่งเป็น ภาษีทางตรง ที่เรียกเก็บจากประชาชนที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ และภาษีทางอ้อม เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากประชาชนเมื่อซื้อสินค้าและบริการต่างๆ หรือที่เรียกว่า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเหล่านี้ล้วนนำมาเป็นเงินงบประมาณในการพัฒนาประเทศ

ภาครัฐจำเป็นต้องนำภาษีที่ได้ไปใช้ประโยชน์เพื่อการนำไปพัฒนาระบบสาธารณสุข โภคส่งเสริมอาชีพรายได้ดูแลสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกคนภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเด็ก สตรี คนชรา ผู้สูงอายุ เป็นต้น

คนไทยทุกคนจึงต้องเสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติด้วยความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือรัฐ พลเมืองดีจึงไม่ควรที่จะหลบเลี่ยงภาษี เพราะเงินภาษี รัฐนำไปพัฒนาประเทศและย้อนกลับมาเป็นประโยชน์ต่อทุกคนเช่นกัน

ตอนที่ 28 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยต้องป้องกันการทุจริต

เมื่อกล่าวถึงการทุจริต การคอร์รัปชัน หรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง ล้วนเป็นการประพฤติมิชอบที่ไม่มีใครอยากให้เกิดขึ้นในสังคมไทย เพราะเหตุการณ์เหล่านี้ เป็นสิ่งซึ่งแสดงถึงการไม่ซื่อสัตย์สุจริต การทำความชั่วโดยเจตนา ซึ่งการกระทำดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติให้เกิดความเสียหาย

รัฐธรรมนูญ จึงวางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเข้มงวด เต็มขนาด เพื่อไม่ให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลที่มีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองได้ใช้อำนาจตามอำเภอใจ จึงกำหนดมาตรการป้องกัน ตลอดจนกลไกต่างๆ เพื่อให้การบริหารและพัฒนาเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนปราศจากการทุจริต

จึงเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทยที่จะต้องคัดค้าน ต่อต้าน ไม่ร่วมมือ หรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

ตอนที่ 29 หน้าที่ของรัฐต่อปวงชนชาวไทย ตอนที่ 1

สิทธิ และเสรีภาพของประชาชนนั้น เป็นหลักสำคัญของหลักสิทธิมนุษยชน และหลักการพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการพิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครอง สิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนทุกคนภายในรัฐ เป็นหลักประกันว่าคนทุกคนภายในรัฐจะได้รับการปกป้อง ค้ำครอง ดูแล สิทธิ เสรีภาพ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

รัฐจึงต้องมีหน้าที่ดูแลและจัดให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในด้านต่างๆ เช่น สิทธิด้านการศึกษา รัฐจึงต้องจัดการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี อย่างมีคุณภาพและไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย สิทธิด้านสาธารณสุข รัฐต้องจัดบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน สิทธิด้านชุมชน รัฐต้องส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และบริหารจัดการให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมด้วย

การกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต่อประชาชน ก็เฉกเช่นเดียวกับการกำหนดให้ประชาชนมีหน้าที่ต่อรัฐ จึงเป็นการกำหนดหน้าที่ของทั้ง 2 ฝ่าย เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติร่วมกัน

ตอนที่ 30 หน้าที่ของรัฐต่อปวงชนชาวไทย ตอนที่ 2

รัฐนอกจากจะมีหน้าที่พื้นฐานในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ และมีหน้าที่ในการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับสิทธิด้านต่างๆ แล้วรัฐยังมีหน้าที่จัดบริการสาธารณะ เพื่อรองรับสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน โดยจะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาธารณะให้ประชาชนเข้าถึงโดยสะดวก จัดให้มีองค์กรที่มีอิสระดูแลสิ้นความถี่ และรักษาสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน ให้การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค รักษาวินัยการเงินการคลัง และจัดระบบภาษีให้เกิดความเป็นธรรม เพื่อให้ฐานะทางการเงินของรัฐมีเสถียรภาพ และหน้าที่ที่สำคัญที่สุดคือ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตประพฤติมิชอบและจัดให้มีมาตรการกลไกป้องกันและขจัดการทุจริตอย่างเข้มงวด ทั้งหมดนี้ก็เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขของทุกคนในชาติ ประชาชนและชุมชนมีสิทธิที่จะติดตามและเร่งรัด รวมถึงฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐ เพื่อประชาชนหรือชุมชนได้รับบริการตามที่รัฐมีหน้าที่จัดทำให้

ตอนที่ 31 ทำไมจึงต้องมีแนวนโยบายแห่งรัฐ

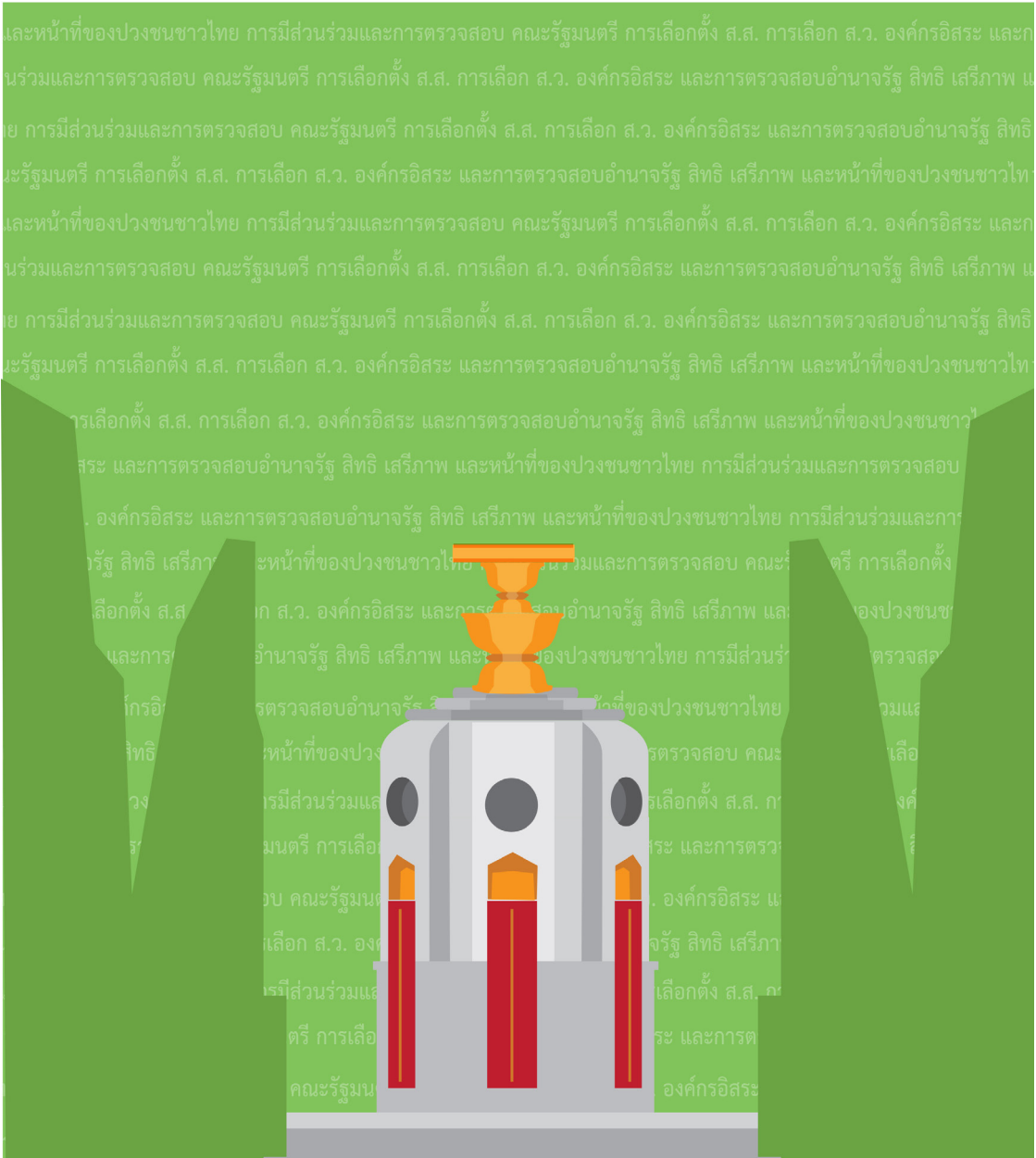
แนวนโยบายแห่งรัฐ คือ แนวทางที่กำหนดให้รัฐต้องออกกฎหมาย และกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้เกิดการพัฒนา ประเทศชาติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงกำหนดให้รัฐต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็น กรอบในการจัดทำแผนพัฒนาประเทศโดยการจัดทำแผนงานต่างๆ จะต้องมีความสอดคล้อง มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และเกิดเป็นพลังในการผลักดันร่วมกันไป ในอันที่จะนำพาประเทศไปสู่เป้าหมาย การพัฒนาชาติ ให้เจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืนในระยะยาว ด้วยหลักธรรมาภิบาล

แนวนโยบายแห่งรัฐ จึงถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นกลไกควบคุมทางการเมือง ผูกพันต่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐทั้งหลาย ซึ่งรวมถึงรัฐสภา ศาล อัยการและองค์กรอิสระ และผูกพันกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ของหน่วยงานต่างๆ ต้องสอดคล้องกับแผนแม่บท และนำมาสู่กระบวนการ ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย

ตอนที่ 32 แนวนโยบายแห่งรัฐสำคัญอย่างไร

แนวนโยบายแห่งรัฐ กำหนดให้รัฐต้องจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ส่งเสริมให้ประชาชนจะต้องสามารถเข้ามามีส่วนร่วมเสนอความต้องการผ่านการกำหนดนโยบายของรัฐที่จะนำไปใช้ในการบริหารประเทศด้วย เพราะแผนยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวจะผูกพันกับอนาคตคนไทยไปอีกอย่างน้อย 20 ปี ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติจึงต้องกำหนดภายใต้หลักการที่ว่ารากฐานของระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงคือ เสียงของประชาชน

กรอบแนวทางที่รัฐจะต้องรับผิดชอบต่อประชาชนภายในประเทศ ในด้านต่าง ๆ อาทิ แนวนโยบายแห่งรัฐ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รัฐจะต้องยึดหลักความเสมอภาคในการส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีกับนานาประเทศ เช่น ความเสมอภาคในการเปิดโอกาสด้านการค้า การลงทุน กับนานาประเทศ โดยเท่าเทียมกัน เป็นต้น หรือยุทธศาสตร์ที่ว่ารัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ระบบการเมืองของเราเกิดความมั่นคงยั่งยืน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทรศัพท์ 02-141-8888 www.ect.go.th